

ปัญหาความรับผิดชอบทางแพ่ง เนื่องจากทรัพย์สินอันตราย

นางดวงเดือน ภัทรธรรม

ศูนย์วิทยพัทธพยากร

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

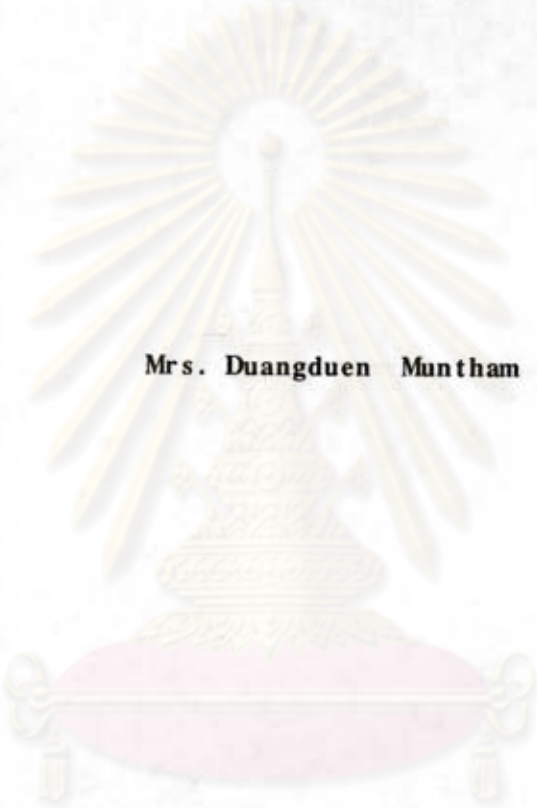
พ.ศ. 2538

ISBN 974-632-234-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16459254

PROBLEM ON CIVIL LIABILITY OF DANGEROUS CHATELS

Mrs. Duangduen Muntham

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-632-234-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัญหาความรับผิดชอบทางแพ่ง เนื่องจากทรัพย์อันตราย

โดย

นางดวงเดือน มั่นธรรม

ภาควิชา

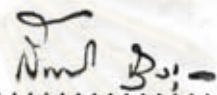
นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

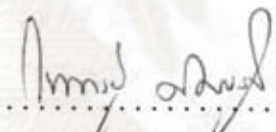
รองศาสตราจารย์สุขุม ศุภนิคย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

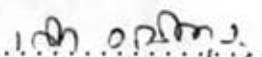

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ ดุงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ไทศุรีย์ คงสมบูรณ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ สุขุม ศุภนิคย์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ คัมภีร์ แก้วเจริญ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ เกริก วิชากุล)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ดวงเดือน มั่นธรม : ปัญหาความรับผิดทางแพ่ง เนื่องจากทรัพย์สินอันตราย
(PROBLEM ON CIVIL LIABILITY OF DANGEROUS CHATTELS)

อ.ที่ปรึกษา : รศ.สุขุม คุณนิตย์, 105 หน้า ISBN 974-632-234-6

เมื่อมีการกระทำละเมิดเกิดขึ้น ในทางแพ่งแต่เดิมก็มีหลักในการวินิจฉัยความรับผิดคือ จำเลยกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ จนกระทั่งได้มีการพัฒนาหลักดังกล่าวให้บุคคลต้องรับผิด แม้ไม่ได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ คือเป็นความรับผิดที่ไม่ต้องคำนึงว่าจำเลยได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ ทั้งนี้จำเลยมีโอกาสที่จะแก้ตัวให้พ้นผิดได้ตามกฎหมาย ความรับผิดชนิดนี้มีอยู่ในความรับผิดในความเสียหายอันเกิดจากทรัพย์สิน โดยเฉพาะประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 437 วรรค 2 ซึ่งเป็นความรับผิดเนื่องจากทรัพย์สินอันตราย ดังนั้นหลักความรับผิดเด็ดขาด จึงนำมาใช้กับความเสียหายที่เกิดขึ้นเนื่องจากทรัพย์สินอันตราย โดยหลักนี้มีข้อยกเว้นให้ไม่ต้องรับผิดอยู่ 2 ประการคือ เหตุสุดวิสัยและความผิดของผู้เสียหายเอง

ปรากฏว่าในปัจจุบันได้มีการนำเอาสารเคมี หรือวัตถุที่เป็นอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สินและสิ่งแวดล้อมเข้ามาโดยปราศจากความควบคุมดูแลในการป้องกันอันตรายอย่างจริงจัง ประกอบกับนับตั้งแต่ปีพ.ศ.2531 เป็นต้นมา มีอุบัติเหตุร้ายแรงเกิดขึ้นต่อเนื่องกันมา ซึ่งอุบัติเหตุเหล่านี้สืบเนื่องมาจากทรัพย์สินอันตรายเป็นสาเหตุ มักก่อความเสียหายรุนแรงกว่าความเสียหายที่เกิดจากทรัพย์สินประเภทอื่น เมื่อพิจารณากฎหมายที่จะนำมาปรับใช้เพื่อบรรเทาความเสียหายในทางแพ่งแล้ว ก็มีเพียงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 437 วรรค 2 ซึ่งความหมายของคำว่า 'ทรัพย์สินอันตราย' ตามมาตรานี้ได้แบ่งเป็นหลายประเภทตามลักษณะของการที่จะเกิดอันตรายได้ คำพิพากษาของศาลฎีกาในเรื่องนี้วินิจฉัยความหมายของทรัพย์สินอันตรายตามคดีที่เกิดขึ้นยังไม่มากนัก ดังนั้นเมื่อมีการตราพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535 ขึ้นซึ่งเป็นกฎหมายที่มุ่งควบคุมวัตถุที่จัดว่าเป็นวัตถุอันตรายให้อยู่ในความดูแลของหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อความชัดเจนในการควบคุมดูแล โดยในพระราชบัญญัตินี้ยังได้บัญญัติหน้าที่ของความรับผิดทางแพ่งไว้ด้วย ดังนั้นจึงทำให้ผู้เสียหายมีกฎหมายที่จะใช้เพื่อเยียวยาความเสียหายเพิ่มขึ้น ฉะนั้นกรณีนี้อาจทำให้มีปัญหาในแง่ของการใช้กฎหมายทั้งสองฉบับ ผู้เขียนจึงได้ทำการวิจัยถึงปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากการใช้กฎหมายทั้งสองประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 437 วรรค 2 และพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535 รวมทั้งได้เสนอข้อคิดเห็นต่างๆ ที่อาจจะเป็นปัญหา และให้ข้อเสนอแนะที่อาจจะเป็นประโยชน์ในการใช้กฎหมายทั้งสองฉบับนี้ต่อไปเพื่อประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และต่อสาธารณชนทั่วไป

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C370112 : MAJOR LAW

KEY WORD : TORT/STRICT LIABILITY / DANGEROUS CHATTELS

DUANGDUEN MUNTHAM : PROBLEM ON CIVIL LIABILITY OF DAUGEROUS CHATTELS. THESIS ADVISOR : ASSO PROF. SUSOM SUPANIT, 105 pp. ISBN 974-632-234-6

Formerly when there arose a case of tort, the law of Civil liability applied to determine on the issue of wilful or negligence conducts of the defendants. Later on this rule of law has been developed into the so-called rule of 'Strict Liability' by which the defendants are to take responsibility of the damage even if there is no wilfully or negligently act. However, under this kind of liability the defendants still have a chance to defend himself. According to the Civil and Commercial Code, Article 437 Clause 2, the rule of Strict Liability provides liability for damage caused by Dangerous Chattels, and the defendants will be exempted from his responsibility by two grounds, force majeure and fault of the injured person.

Furthermore a lot of chemicals or dangerous chattels that can cause hazardous to men, animals, plants, properties and environment have been imported without proper precaution and preventive measures. Since the year B.E. 2531 there have been frequent serious accidents caused by dangerous chattels which causes serious damage than those caused by other properties. And the only one code to be applied to determine the extent of liability is the Civil and Commercial Code Article 437 Clause 2 in which the dangerous chattels are classified into many categories according to the characteristics of damage caused thereform. The Supreme Court has not yet given sufficient decision regarding this matter. Later on, when the Dangerous Chattels Act B.E. 2535 has been enforced, objects considered to be dangerous chattels are put under the control and supervision of a particular agency and this Act has also provided definite articles on civil liabilities. Therefore the plaintiffs can access to more variety laws to cover the damages. However, it is possible that there will arise problems about the application of these two laws. This thesis is intended to conduct a research into the problems that can arise from the applications of the Civil and Commercial Code Article 437 Clause 2 and the Dangerous Chattel Act B.E. 2535 and also to present useful suggestions, regarding the application of these two laws, to the people concerned and general public.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์

ปีการศึกษา.....2537

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ก่อนอื่นผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างสูง
ซึ่งประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ กงสมบูรณ์ รองศาสตราจารย์สุชม สุภนิตย์
อาจารย์คัมภีร์ แก้วเจริญ และอาจารย์เกริก วัฒนกุล

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญวิทย์ ขอดมณี ในฐานะอาจารย์
ที่ปรึกษาได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ค้นคว้าข้อมูลในตอนต้นเป็นอย่างดี แต่มาภายหลังสุขภาพร่างกาย
ไม่อำนวย รองศาสตราจารย์สุชม สุภนิตย์ จึงได้เข้ามาทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาในภายหลัง
ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สุชม สุภนิตย์ ที่ได้ให้คำแนะนำต่างๆ และได้ให้
ความอนุเคราะห์ในการค้นคว้าข้อมูลอย่างดียิ่ง รวมทั้งอาจารย์คัมภีร์ แก้วเจริญ ได้ให้คำ
แนะนำ ในการหาข้อมูล ตำราภาษาอังกฤษ และให้คำปรึกษาในการแปลภาษาอังกฤษด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	1
วิธีการศึกษาวิจัย	2
ขอบเขตของวิทยานิพนธ์	2
ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย	3
2. ความรับผิดในความเสียหายอันเกิดจากทรัพย์	4
ความรับผิดเด็ดขาด (Strict Liability)	4
หลักความรับผิดเด็ดขาด (Strict Liability) และ	
ความรับผิดโดยสมบูรณ์ (Absolute Liability)	5
หลักความรับผิดเนื่องจากทรัพย์อันตรายตามกฎหมายต่างประเทศ	9
1. ระบบ Common Law	9
2. ระบบ Civil Law	12
ประเทศเยอรมัน	12
ประเทศฝรั่งเศส	16
หลักความรับผิดเด็ดขาดที่ปรากฏอยู่ใน ปพพ. ของไทย	19
1. ผู้ที่กฎหมายสันนิษฐานว่าต้องรับผิด	19
2. ทรัพย์ที่เขาต้องรับผิด	20
3. ข้อยกเว้นความรับผิด	21

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. ความรับผิดชอบหลักละเมิดของไทยในเรื่องทรัพย์สินอันตราย.....	24
หลักเกณฑ์และที่มาตามหลักละเมิดของไทยในเรื่องทรัพย์สินอันตราย	
ตาม ปพพ.มาตรา 437 วรรค 2	24
1. ประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศส มาตรา 1384 วรรค 1	25
2. ประมวลกฎหมายแพ่งบราซิล มาตรา 1527	26
การใช้หลักกฎหมายละเมิดเนื่องจากทรัพย์สินอันตรายตาม ปพพ.มาตรา 437	
วรรค 2 ของไทย	27
หลักเกณฑ์พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535.....	30
เปรียบเทียบ ปพพ.มาตรา 437 วรรค 2 และ พรบ. วัตถุอันตราย	
พ.ศ.2535	37
1. บุคคลที่ต้องรับผิดชอบ	38
2. ทรัพย์สินที่เป็นเหตุเกิดความเสียหาย	45
3. เหตุยกเว้นความผิด	50
4. อายุความของการใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหาย.....	54
4. การดำเนินการกระบวนการพิจารณาในศาลกรณีความเสียหายเกิดจากทรัพย์สินอันตราย	
ตาม ปพพ.มาตรา 437 วรรค 2 และพรบ.วัตถุอันตราย พ.ศ.2535	60
การบรรยายฟ้อง	61
หน้าที่นำสืบและการระพิสูจน์	70
สิทธิเรียกร้องค่าเสียหาย	74
1 สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายตาม ปพพ.มาตรา 437 วรรค 2	74
2 ศาลเป็นผู้กำหนดค่าสินไหมทดแทน	78
3 สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายทางแพ่งตาม พรบ.	
วัตถุอันตราย พ.ศ.2535	80

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	84
บทสรุป	84
ข้อเสนอแนะ	89
รายการอ้างอิง	92
ประวัติผู้เขียน	96

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย